

gen for det Første ikke var fundet at tilstede flere Bagergaardes Anlag, men der tales ikke Noget om, at det kunde komme saavidt, at der skulde blive aldeles uindskrænket Frihed til at drive Bagerprofessionen, naar man blot havde de Egenstaber, som efter almindelige Laugslove kræves til at drive Næring, nemlig at man gjør Mesterstykke. Der var kun en Betænkelse, som efter min Formening gjorde det noget tvivlsomt, om man skulde gaae ind paa denne Vej, det nemlig, at naar man vedtager, at Bagergaardene skulle forøges med et bestemt Antal s. Ex. 12 eller 20, saaledes at det skete successtvt, vilde det have Bæmskelighed ved at sige, hvem der skulle have denne Begunstigelse, der saa maaffee ville blive søgt af Flere. Men man vilde vel have fundet en Vej, hvorefter Valget kunde skee, og jeg troer heller ikke, at Concurrenzen vilde være bleven saa stor, fordi en af Betingelserne for at faae en saadan Begunstigelse maatte være, at Bedkommende kunde gjøre Udvei til at etablere et hensigtsmæssigt Bageri. Jeg vilde ønske, at det kunde blive ved en saadan Bestemmelse, fordi jeg troer, at den, der er foreslaaet af Regjeringen, vil opvække en Deel Uro, deels hos Bagerne, deels hos Andre, der ere i et analogt Tilfælde, for at deres Rettigheder skulle blive behandlet paa en Maade, der var farlig for deres Bælskab, og som især vilde blive skadelig for dem, der havde eller behøvede Prioriteter i deres Gaarde. Imidlertid indseer jeg, at Betænkelsehederne ved at vælge denne Udvei ere saa betydelige, at jeg just ikke troer, at denne Mening kan sættes igennem, og jeg antager derfor, at der ikke i sig selv er nogen Uretfærdighed i hvad der af Regjeringen er foreslaaet, noget, hvori der ogsaa er taget Billighedshensyn. Hvis der ikke mod Formodning skulde vise sig nogen Stemning mod at afgjøre Sagen paa den anførte Maade, troer jeg derfor at burde slutte mig til Lovudkastet. Men der er adskillige Punkter i det, som er fremsat af Udvalgets Flertal, hvorom jeg troer at maatte gjøre nogle Bemærkninger. Det er især, naar der tales Side 2, som om de Baand, der hidtil havde hvilet paa Næringsforholdene, hidvorte fra den absolute Regjeringsform, og de Mænd, igennem

hvem Kongen nærmest udøvede sin Regjering; dersom det er Udvalgets Mening, hvilket jeg dog finder tvivlsomt, saa vilde det lede til en uretfærdig og ugrundet Bæfkyldning mod de foregaaende Regjeringer. Jeg troer, at naar man vil gennemgaae Næringsforholdene fra Christian d. Fjerde af, der ved en Forordning af 1613 ophævede Laugene, men senere igjen indførte dem, vil man finde, at Næringsbegrænsninger eller Baand paa Næringen gik ud fra Communerne, fra Borgerrepræsentanterne og Dyrighederne, og Regjeringen var altid den, der holdt igjen og som ved mangfoldige Leiligheder søgte at fjerne de Indskrænkninger, som fra ældre Tider fandt Sted, og var utilbøielig til at gaae ind paa de Indskrænkninger, der ideligt have været foreslaaede fra Communens Side. Jeg nævnte, at Christian den 4de havde ophævet Laugene; ogsaa strax efter Souverainiteten blev ved Rescript 20de December 1682 Laugsforholdene satte under Prøvelse, og uagtet man ikke kom til det Resultat, at Laugene skulde ophæves, som vistnok ikke vilde have været en klog Forholdsregel dengang, skete der dog Meget ved Forordningerne 23de December 1671, 6te Mai 1682 og 29de Juli 1684, saavel som ved de specielle Laugs Artikler, som da bleve givne for at løse Laugsbaandene. Der blev her aldrig uden for ganske enkelte Næringer indført sluttede Laug, eller gjort Indskrænkninger i, hvor mange Svende man maatte holde, eller tilladt Mestrene at forenes om Priserne og meget andet. I Frederik den 4des Tid blev ved Resolution af 4de Februar 1713 og en Mængde paafølgende Resolutioner Laugsforholdene satte under Dvæstion, og det blev sat under Dvæstion, om Laugene ikke skulde aldeles ophæves. Hvorledes under Frederik den 5te Stampe med stor Iver modsatte sig Udbredelse af Laugsvang og alle Indskrænkninger af lige Natur, saasom strenge Love imod det, der kaldes Forprang og Landprang, saaledes som Lands- og Forprangslovene, og modsatte sig mange Forslag i saa Henseende, der ideligt kom ind, er noget Enhver, der vil gjøre sig bekendt med det høist værdifulde Værk, vi eie under Navn af Stampes Erklæringer, kan erfare. Saaledes er det ogsaa bekendt,